herpy

ŻABY

Venezuelan Horned Frog

Ceratophrys calcarata

Ceratophrys calcarata to szeroki, aktywny nocą drapieżnik polujący z zasadzki, pochodzący z suchych nizin Kolumbii i Wenezueli. Leży zakopany w podłożu, wystawiając jedynie oczy i pysk, i chwyta wszystko, co zmieści mu się w pysku. Gatunek osiąga 6-8 cm, musi być trzymany pojedynczo, a opieka nad nim wygląda tak samo jak w przypadku lepiej znanych przedstawicieli rodzaju. Gryzie mocno.

Rodzina: Ceratophryidae

NAJWAŻNIEJSZE FAKTY

ZWIERZĘ

Wielkość dorosłego osobnika	**6-8 cm** długość od pyska do kloaki
Długość życia	**10-15 lat**
Aktywność	**O zmierzchu i w nocy**
Tryb życia	**Naziemny i kopiący nory**
Środowisko	**Sawanna i suchy las**
Toksyny skórne	**Brak znanych**
Trudność	**Średnio zaawansowany**

HODOWLA

Min. terrarium	**45 × 45 × 30 cm** D × S × W dla 1 dorosłego osobnika
Temperatura w dzień	**25-28 °C**
Temperatura w nocy	**22-24 °C**
Wilgotność	**60-80%**
Woda	**Miska z wodą**
UVB	**Opcjonalne** Strefa Fergusona 1
Pokarm	**Owady, kręgowce i dżdżownice i ślimaki**
Utrzymanie	**Pojedynczo**

ROZMNAŻANIE

Rozmnażanie	**Jajorodny**
Rozwój	**Kijanki w wodzie**
Miejsce składania jaj	**W wodzie**
Dojrzałość płciowa	**18-24 miesięcy**
Liczba jaj w zniesieniu	**335**
Zniesienia w roku	**1**
Czas do wyklucia	**2-4 dni** przy 24-26 °C
Okres larwalny	**14-30 dni** od wyklucia do metamorfozy
Pokarm larw	**Inne kijanki**
Opieka nad potomstwem	**Brak**

OCHRONA I FORMALNOŚCI

CITES	**Niewymieniony**
IUCN	**Najmniejszej troski (LC)**

O gatunku

Ceratophrys calcarata to masywna, niemal kulista żaba z dużą głową i pyskiem prawie tak szerokim jak całe ciało. Nad każdym okiem znajduje się mały, spiczasty płatek skóry przypominający róg. Dorosłe osobniki osiągają 6-8 cm od pyska do kloaki, przy czym samice są większe. Gatunek występuje w dwóch wyraźnie różnych odmianach barwnych, często w tej samej populacji: jedna jest jasnobrązowa, druga intensywnie zielona.

Gatunek został opisany przez Boulengera w 1890 roku i jest blisko spokrewniony z *Ceratophrys cornuta*. Izolowana populacja z wenezuelskiej Amazonii była długo uznawana za *C. cornuta*, jednak należy do *C. calcarata*. W terrariach gatunek spotyka się znacznie rzadziej niż *Ceratophrys cranwelli* i *Ceratophrys ornata*.

Żaba ta jest typowym drapieżnikiem polującym z zasadzki. Zakopuje się tak, że wystają jej tylko oczy, i czeka, aż ofiara podejdzie wystarczająco blisko. Wtedy rzuca się do przodu jednym błyskawicznym chwytem. Siła ugryzienia jest jak na żabę duża: szczęka górna ma ostre zęby, a żuchwa dwa zębopodobne wyrostki, które przytrzymują ofiarę. Ugryzienie dużej żaby boli i często krwawi.

Skóra nie zawiera żadnej znanej trucizny. Realnym zagrożeniem jest ugryzienie. Po kontakcie ze zwierzęciem, wodą i podłożem umyj ręce.

Występowanie i środowisko

Ceratophrys calcarata zamieszkuje karaibskie niziny północnej Kolumbii i północno-zachodniej Wenezueli, do wysokości około 500 m n.p.m. W Kolumbii gatunek stwierdzono m.in. w departamentach Magdalena i Sucre. W Wenezueli występuje w stanach Falcón, Lara, Yaracuy, Trujillo, Mérida i Zulia.

Poza tym istnieje oddzielna populacja w wenezuelskiej Amazonii w okolicach Puerto Ayacucho. Populacje są często oddalone od siebie o kilka kilometrów, a żabę trudno dostrzec, ponieważ przez większą część roku pozostaje ukryta. Gatunek nie jest zagrożony.

> **Naturalny zasięg:** Kolumbia i Wenezuela.

ŚRODOWISKO

Ceratophrys calcarata żyje na ziemi w suchej sawannie, suchych zaroślach i suchych nizinnych terenach trawiastych oraz przy okresowych słodkowodnych mokradłach. Przez większą część roku żaba pozostaje ukryta w ziemi. Dopiero po kilku dniach nieustających deszczy wychodzi na powierzchnię i kieruje się do zbiorników wodnych, aby się rozmnażać.

Niziny są gorące przez cały rok, z wilgotną porą deszczową i suchą porą suchą. Porę suchą żaba spędza ukryta pod ziemią; nie udokumentowano, jak długo trwa jej spoczynek.

Dorosłe osobniki zjadają głównie inne kręgowce, zwłaszcza żaby i ropuchy: w niektórych populacjach płazy stanowią ponad 60 % pokarmu. Resztę stanowią skolopendry, dżdżownice, pająki i chrząszcze. Młode żywią się głównie owadami. Dieta zależy od tego, co łatwo zdobyć.

Hodowla

TERRARIUM

Wiedza o hodowli *Ceratophrys calcarata* jest skąpa. Klimat w zasięgu występowania jest gorący, a tryb życia odpowiada *Ceratophrys cranwelli* i *Ceratophrys ornata*, które są znacznie lepiej poznane w niewoli. Zalecenia zostały zapożyczone od nich.

Dorosły osobnik potrzebuje terrarium poziomego o wymiarach co najmniej 45 × 45 × 30 cm. Powierzchnia dna powinna być 8-10 razy większa od zwierzęcia, a wysokość ma mniejsze znaczenie, ponieważ żaba siedzi na ziemi i się nie wspina. Duża samica lepiej czuje się w terrarium 60 × 45 × 30 cm. Zawsze trzymaj zwierzęta osobno.

Najważniejsza jest głęboka, luźna warstwa podłoża, w której żaba może się całkowicie zakopać: 10-15 cm dla dorosłych osobników. Mieszanka włókna kokosowego, odrobiny torfowca i drobnej, kompostowanej kory storczykowej dobrze trzyma wilgoć, jest przewiewna i nie wydziela zapachu. Unikaj żwiru i drobnych kamyków, które są połykane razem z pokarmem i mogą powodować zatwardzenie. Na wierzchu połóż liście lub mech oraz kilka kawałków kory korkowej albo połówek glinianych doniczek, pod którymi ziemia pozostaje nieco wilgotniejsza. Odporne rośliny, takie jak epipremnum i paprocie, można posadzić w doniczkach zakopanych w podłożu, aby nie zostały wykopane.

Przesiewaj podłoże, usuwając odchody, i wymieniaj je w całości, gdy zaczyna nieprzyjemnie pachnieć lub robi się śliskie. Jeśli kilka terrariów stoi obok siebie, ustaw między nimi przesłony, ponieważ żaby rzucają się na szybę w kierunku zwierząt po drugiej stronie i mogą uszkodzić sobie pysk i szczęki.

TEMPERATURA

W dzień utrzymuj w terrarium 25-28 °C, a w nocy 22-24 °C. Niziny są gorące przez cały rok, więc temperatura nie powinna wyraźnie spadać zimą. Używaj maty grzewczej przyklejonej z boku terrarium, a nie pod dnem, ponieważ żaba zakopująca się, by uciec przed ciepłem, w przeciwnym razie kopałaby w jego stronę. Zawsze stosuj termostat i przez kilka dni mierz temperaturę przy dnie, zanim wpuścisz żabę.

Celowy chłodny okres spoczynku nie jest zalecany, ponieważ nie wiadomo, jak gatunek go znosi.

Czytaj więcej: Ciepło i temperatura

WILGOTNOŚĆ I ZRASZANIE

Wilgotność powietrza utrzymuj na poziomie 60-80 %. Gatunek pochodzi z suchych nizin, ale w porze deszczowej żyje w wilgotnych warunkach, dlatego podłoże musi być wilgotne przez cały rok. Wieczorem lekko zraszaj terrarium, aby ziemia była wilgotna, ale nie mokra. Zapewnij w podłożu zarówno wilgotniejsze, jak i suchsze strefy, a młodym żabom stwórz nieco wilgotniejsze warunki niż dorosłym.

Używaj wody z kranu uzdatnionej pod kątem chloru i chloraminy. Jeśli podłoże przez dłuższy czas całkowicie wyschnie, żaba może zapaść w niepożądany spoczynek albo się odwodnić.

Czytaj więcej: Wilgotność, zraszanie i wentylacja

WODA I JAKOŚĆ WODY

Zawsze zapewnij świeżą wodę w niskim, ciężkim naczyniu, którego żaba nie przewróci podczas kopania i które jest na tyle duże, by całe zwierzę mogło się w nim położyć. Woda może sięgać żabie najwyżej do pyska, tak by mogła odpoczywać z głową nad wodą.

Żaba często załatwia się do wody, dlatego sprawdzaj ją i wymieniaj codziennie. Płazy wchłaniają wodę i rozpuszczone w niej substancje przez skórę, więc czyść naczynie bez mydła i dokładnie je płucz.

OŚWIETLENIE I UVB

UVB nie jest konieczne dla *Ceratophrys calcarata*, ale w naturze żaba otrzymuje nieco promieniowania UV i słaba świetlówka UVB (strefa Fergusona 1) może być korzystna. W takim przypadku zapewnij dużo cienia za pomocą roślin o szerokich liściach i możliwość zakopania się.

Zwykłe oświetlenie LED zapewnia rytm dobowy z 12 godzinami światła, a w nocy powinno być ciemno. Żaba jest najbardziej aktywna o zmierzchu i w nocy, a większą część dnia spędza zakopana.

Czytaj więcej: Światło i UVB

ŻYWIENIE

Ceratophrys calcarata zjada niemal wszystko, co się rusza i zmieści się jej w pysku. W naturze dorosłe osobniki jedzą głównie inne żaby. W terrarium podstawą diety powinny być owady i robaki: świerszcze, karaczany, szarańcze i dżdżownice, najlepiej urozmaicone odrobiną ryby. Myszy podawaj tylko rzadko i tylko dużym samicom, ponieważ żaba może je tak polubić, że zacznie odmawiać owadów, a tłusty pokarm prowadzi do otyłości.

Młode karm codziennie taką ilością, jaką zjedzą za jednym razem. Dorosłe karm tylko co kilka dni lub raz w tygodniu. Przekarmianie to jeden z najczęstszych błędów. Dorosła żaba w dobrej kondycji jest nieco dłuższa niż szersza i może przetrwać wiele miesięcy bez pokarmu. Nigdy nie karm na siłę żaby, która nie chce jeść.

Dobrze karm owady pokarmowe przez 1-2 doby przed podaniem i przy co drugim karmieniu młodych, a rzadziej dorosłych, posypuj je wapniem i multiwitaminą z D3. Używaj pęsety i nie pozwalaj żabie połykać dużych ilości podłoża.

Czytaj więcej: Zwierzęta karmowe: utrzymanie i hodowla Czytaj więcej: Wapń, witaminy i suplementy

ZACHOWANIE I OBCHODZENIE SIĘ ZE ZWIERZĘCIEM

Ceratophrys calcarata to spokojna, osiadła żaba, która potrafi leżeć w tym samym miejscu całymi tygodniami. Jest aktywna nocą. Młode żaby czasem unoszą tylną łapę jako przynętę, by zwabić blisko inne żaby i jaszczurki, ale w terrariach obserwuje się to rzadko.

Zawsze trzymaj zwierzęta osobno. Zarówno młode, jak i dorosłe zjadają się nawzajem, jeśli tylko zmieszczą osobnika swojego gatunku w pysku, nawet gdy są niemal tej samej wielkości.

Unikaj brania żaby do ręki. Jeśli musisz ją przenieść, chwyć ją od tyłu i trzymaj palce z dala od pyska. Jeśli ugryzie, poczekaj, aż sama puści, ponieważ gdy cofniesz rękę, zęby mogą rozerwać głębszą ranę.

Rozmnażanie

DOJRZAŁOŚĆ PŁCIOWA I OKREŚLANIE PŁCI

Samice są większe i cięższe od samców i mają większą głowę. Samce mają luźną skórę na gardle, w miejscu worka rezonansowego, oraz modzel godowy na najbardziej wewnętrznym palcu. U młodych osobników płeć trudno rozpoznać.

Wiek osiągania dojrzałości płciowej nie jest znany; u najlepiej poznanych krewnych wynosi on 18-24 miesiące. Nie pozwalaj zwierzętom się rozmnażać, zanim nie osiągną pełnych rozmiarów i dobrej kondycji.

GODY I KOPULACJA

Rozmnażanie *Ceratophrys calcarata* w niewoli nie zostało udokumentowane. W naturze gatunek rozmnaża się w porze deszczowej, gdy po kilku dniach deszczu wychodzi z ziemi i kieruje się do zbiorników wodnych.

U najlepiej poznanych krewnych, *Ceratophrys cranwelli* i *Ceratophrys ornata*, rozród wywołuje suchy i chłodny okres trwający około dwóch miesięcy w temperaturze ok. 21 °C, po którym następuje sztuczny deszcz: zwierzęta umieszcza się w płytkim zbiorniku z wodą, w którym sięgają dna i mogą z niego wyjść, i kilka razy dziennie obficie zrasza. Samce zaczynają się nawoływać, a jaja pojawiają się zwykle 3-4 dni po rozpoczęciu deszczu. Nie wiadomo, czy ta metoda działa w przypadku *C. calcarata*.

JAJA I KIJANKI

Samica składa jaja w wodzie, średnio około 335 jaj w jednym zniesieniu, a gatunek rozmnaża się raz w roku. U pozostałych gatunków z rodzaju jaja przyczepiają się do pływających roślin wodnych, a rodziców trzeba wyjąć, gdy tylko jaja zostaną złożone, w przeciwnym razie je zjedzą. Opieka nad potomstwem nie występuje.

Kijanki są wyłącznie drapieżne i chętnie zjadają się nawzajem, dlatego trzeba je trzymać osobno albo w dużym zbiorniku z mnóstwem pływających roślin, w których mogą się ukryć. Karm je kilka razy dziennie żywym pokarmem, takim jak larwy komarów i posiekane dżdżownice, i utrzymuj czystą wodę dzięki częstym podmianom. Temperatura wody powinna wynosić 24-26 °C.

Czytaj więcej: Odchów kijanek

METAMORFOZA

Czas wyklucia i rozwoju larwalnego *Ceratophrys calcarata* nie został udokumentowany. U *Ceratophrys cranwelli* wyklucie następuje po 2-4 dniach, a kijanki przechodzą metamorfozę po 2-4 tygodniach; dane w ramce zostały zapożyczone właśnie stąd. Kijanki są wyłącznie drapieżne i rosną bardzo szybko.

Gdy pojawią się przednie kończyny, kijanki muszą mieć dostęp do lądu: obniż poziom wody i włóż pływającą korę lub ukośnie ułożony kamień, aby mogły wyjść z wody. Młode żaby tuż po metamorfozie trzeba natychmiast rozdzielić, ponieważ już wtedy zjadają się nawzajem.

ODCHÓW MŁODYCH

Młode żaby po metamorfozie muszą mieszkać osobno w małych pojemnikach, np. plastikowych kubkach, z wilgotnym podłożem i kryjówką. Wspólny odchów kończy się stratami, nawet gdy młode wydają się tej samej wielkości.

Młode zjadają wszystko, co się rusza. Codziennie podawaj małe świerszcze, karaczany i dżdżownice, a przy co drugim karmieniu posypuj pokarm wapniem i witaminami z D3. Dżdżownica w cienkiej warstwie wody może skłonić wybredne młode do jedzenia, ponieważ jej ruchy przypominają kijankę. W miarę wzrostu przenoś młode do większych pojemników i nigdy nie stosuj żwiru jako podłoża.

Zdrowie i częste błędy

Ceratophrys calcarata jest przypuszczalnie równie odporna jak jej najlepiej poznani krewni, o ile warunki hodowli są właściwe. Typowe problemy:

- Zatwardzenie, gdy żaba połknie żwir lub drobne kamyki razem z ofiarą. Szczególnie narażone są młode osobniki. Objawy to brak odchodów, wzdęty brzuch i apatia.

- Otyłość wskutek przekarmiania, zwłaszcza myszami i innym tłustym pokarmem.
- Żaby, które chcą jeść tylko myszy i odmawiają owadów.
- Urazy pyska i szczęk, gdy żaba rzuca się na szybę. Ustaw przesłony między terrariami.
- Choroba kości u młodych osobników, gdy pokarm nie jest posypywany wapniem i D3, objawiająca się miękkimi kośćmi i krzywymi kończynami.
- Niepożądany spoczynek, gdy podłoże jest zbyt suche lub zbyt zimne.

Zgłoś się do weterynarza znającego się na płazach, jeśli żaba nie oddaje odchodów, ma wzdęty brzuch, puchnie, ma rany lub zaczerwienioną skórę albo wydaje się osowiała, nie będąc w stanie spoczynku.

Zawsze pytaj kogoś, kto się zna

Ten poradnik to dobry punkt wyjścia, ale nie zastąpi doświadczenia. Zwierzęta są różne, a wielu najważniejszych rzeczy można się nauczyć tylko od ludzi, którzy od lat hodują dany gatunek. Porozmawiaj z hodowcą, doświadczonym terrarystą lub weterynarzem, który zna gady i płazy, zanim kupisz zwierzę - i ponownie, gdy coś wygląda niepokojąco.